

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Omgevingsvisie en m.e.r.

Nieuwe aanpak voor m.e.r.

Kennissessie Commissie m.e.r. - 5 juni 2018

Programma kennissessie

- Welkom en kennismaking
- Omgevingswet, omgevingsvisies en m.e.r., *inleiding*
- Ervaringen uit de pilots m.e.r. en de m.e.r.-praktijk, *Commissie m.e.r.*
- Omgevingsvisies, *aan de slag met de omgevingswet*
- Voorbeelden uit de praktijk:
 - Omgevingsvisie Noord-Brabant
 - Gelderland
 - Den Haag leefbaarheidsmonitor
- Vragen en discussie
- Conclusies, afspraken en vervolg
- Afsluiting en borrel

Omgevingswet en m.e.r.

- In afgelopen decennia milieubegrip verruimd
- In gewijzigde M.e.r.-richtlijn expliciet aandacht voor mens en klimaat
- Omgevingswet, vervangt OER het MER?
- Nadruk op vermindering onderzoekslasten

Kerninstrumenten Omgevingswet

- Omgevingsvisie
- Programma
- Decentrale regelgeving (omgevingsplan en verordening)
- Algemene Rijksregels
- Omgevingsvergunning
- Projectbesluit

OMGEVINGSVISIE LANGE TERMIJN VISIE EN BESLISPUNTEN		
VIJF PERSPECTIEVEN ALS 'KOMPAS'		
BESLISPUNTEN THEMATISCH	BESLISPUNTEN GEBIEDSGERICHT	BESLISPUNTEN NIEUWE MANIEREN VAN WERKEN

PROGRAMMA'S DOELSTELLINGEN EN MAATREGELEN	
PROGRAMMA THEMA A	PROGRAMMA GEBIED A
PROGRAMMA THEMA B	PROGRAMMA GEBIED B
PROGRAMMA THEMA C	PROGRAMMA GEBIED C
PROGRAMMA THEMA D	PROGRAMMA GEBIED D
PROGRAMMA THEMA ...	PROGRAMMA GEBIED ...

OMGEVINGSPLAN REGELS	
ALGEMENE REGELS	GEBIEDSGERICHTE REGELS

Kenmerken Omgevingsvisies

Gebiedsdekkende integrale visie op de fysieke leefomgeving

Leidende principes (Omgevingswet)

- Voorzorgsbeginsel
- Aanpak bij de bron
- Vervuiler betaald

Alleen zelfbindend

Geen eindtermijn

Plan-m.e.r.-plicht in Omgevingswet

- Visie/plan/programma is kaderstellend voor m.e.r.- (beoordelings)plichtige besluiten, of:
- als een Passende beoordeling moet worden gemaakt op grond van de Wet natuurbescherming
- Geen limitatieve lijst van plannen meer
16.34, tweede lid een aantal in ieder geval plannen genoemd: omgevingsvisie, omgevingsplan, programma en voorkeursbeslissing
- Advies Commissie blijft verplicht bij plan-MER

Inhoud plan-MER in Omgevingswet

- MER niet meer denken in functies, maar in proces van borgen van ambities en kwaliteiten
- Maatwerk, onderzoek afstemmen op detailniveau van de visie / programma en het plan
- Sturing, Milieugebruiksruimte, bandbreedte
- Monitoring en evaluatie met maatregelen achter de hand

Toegevoegde waarde m.e.r. bij Omgevingsvisie

- Aanbrengen van focus
- Ambities en doelstellingen concretiseren
- Onderzoeken sturing en rol
- Integraal beoordelingskader doelen en effecten
- Dynamisch systeem leefomgeving

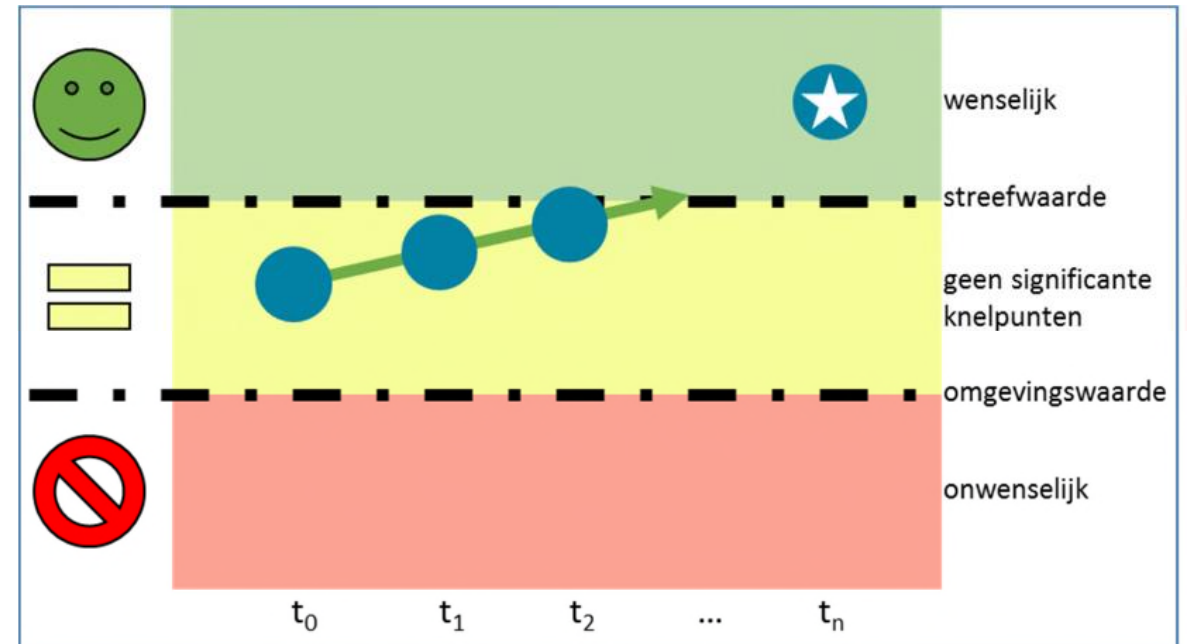

Aanbrengen van focus

Analyse van huidige situatie en autonome ontwikkeling

Richten op de urgente thema's waar (bij)sturing gewenst is.

Hulp bij het maken van (scherpe) keuzes en benoemen van verantwoordelijkheden

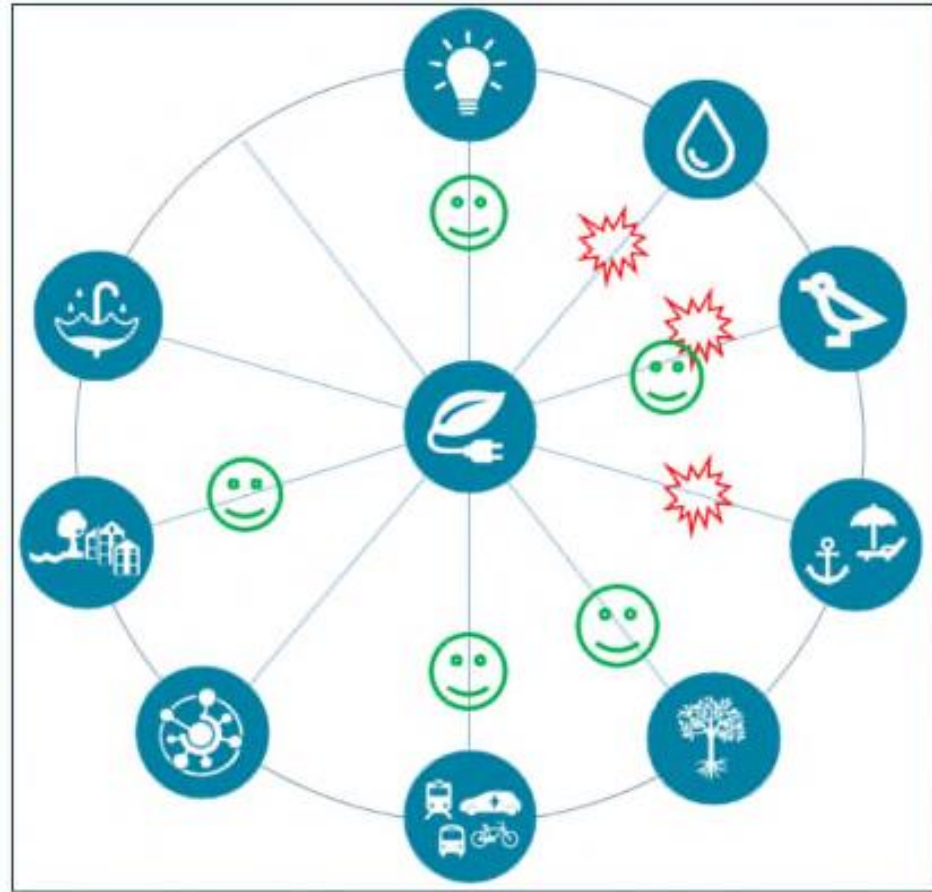

Ambities en doelstellingen concretiseren

Haalbaarheid ambities

Kansen en risico's

Detailniveau OV vs. m.e.r.

Sturingsfilosofie en alternatieven

Hoe kunnen ambities en doelstellingen worden gerealiseerd?

- Centraal of decentraal
- Randvoorwaarden of spelregels, sturen of vrijlaten?, normen (hard, zacht, open?)
- Samenwerken of zelf initiatief nemen

Welke instrumenten inzetten? onderzoek de effecten van sturing in alternatieven

Integraal beoordelingskader

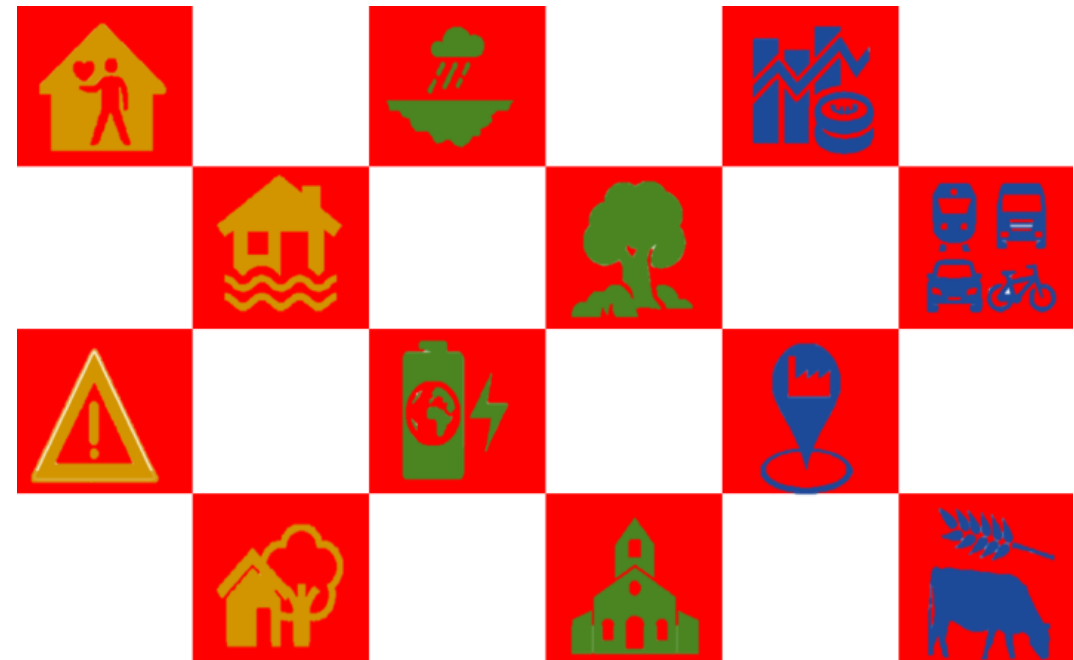
People, planet, prosperity

Beoordeling doelen en effecten

Formuleren indicatoren

Detailniveau Effectbeoordeling:

- Expert judgement
- Standaard/eenvoudige rekenmodellen
- Uniforme methodiek voor doel en effect

Dynamisch informatiesysteem leefomgeving

Rode draad door m.e.r. en onlosmakelijk verbonden aan werken met omgevingswet

Analyse referentiesituatie

Koppeling indicatoren beoordelingskader

Inzet monitoring en evaluatie

Aansluiten op DSO (?)

Monitoring, evaluatie en bijsturing

Onlosmakelijk verbonden aan werken met de omgevingswet

Monitoringsplan

- Methode
- Frequentie en validatie
- Betrokken partijen
- Verantwoordelijkheden

Consequenties

- Inzicht in ontwikkelings- en beleidsruimte
- Bijsturing of maatregelen (achter de hand)
- Aanpassen beleid / visie / ambities

Inleiding pilots m.e.r. Omgevingswet

- In opdracht van het ministerie BZK (voorheen IenM)
- Omgevingsplannen en omgevingsvisies veranderen onder de Omgevingswet
- M.e.r.-wetgeving verandert niet
- Wat verandert mogelijk wel?
 - werkwijze Commissie m.e.r.
 - inhoud advies en toetsing
 - opstellen van het MER
 - relatie m.e.r., omgevingsvisie en omgevingsplan

Pilots m.e.r. en omgevingswet

Omgevingsplannen

- De Binckhorst, Den Haag (afgerond)
- Haven-Stad, Amsterdam (afgerond, advies monitoring volgt nog)
- Buitengebied Boekel (afgerond)
- Kanaalzone Zeeuws-Vlaanderen, Terneuzen
- Buitengebied Rijssen-Holten
- Park 21, Haarlemmermeer
- Gebiedsontwikkeling Fokkemast en Regteheide, Goirle
- Buitengebied Boarnsterhim, Leeuwarden (nog niet gestart)

Omgevingsvisies

- Omgevingsvisie provincie Noord Brabant
- Omgevingsvisie Katwijk (afgerond)
- Omgevingsvisie provincie Friesland (start in juni)

Opgave/experimenten pilots

- Planhorizon, 20 jaar, onder de omgevingswet straks onbeperkt.
- Flexibele inzet, niet denken in bestemmingen en concrete activiteiten, maar in kwaliteiten en omgevingswaarden
- Integratie van beleid, verbreding van thema's in het MER
- Detailniveau van het onderzoek
- Monitoring, evaluatie en maatregelen achter de hand

Omgevingsvisies en m.e.r.

Nationaal:

- Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

Provinciaal

- Gelderland / Overijssel
- Drenthe en Noord-Holland

Gemeentelijk

- Noordwijk en Hillegom

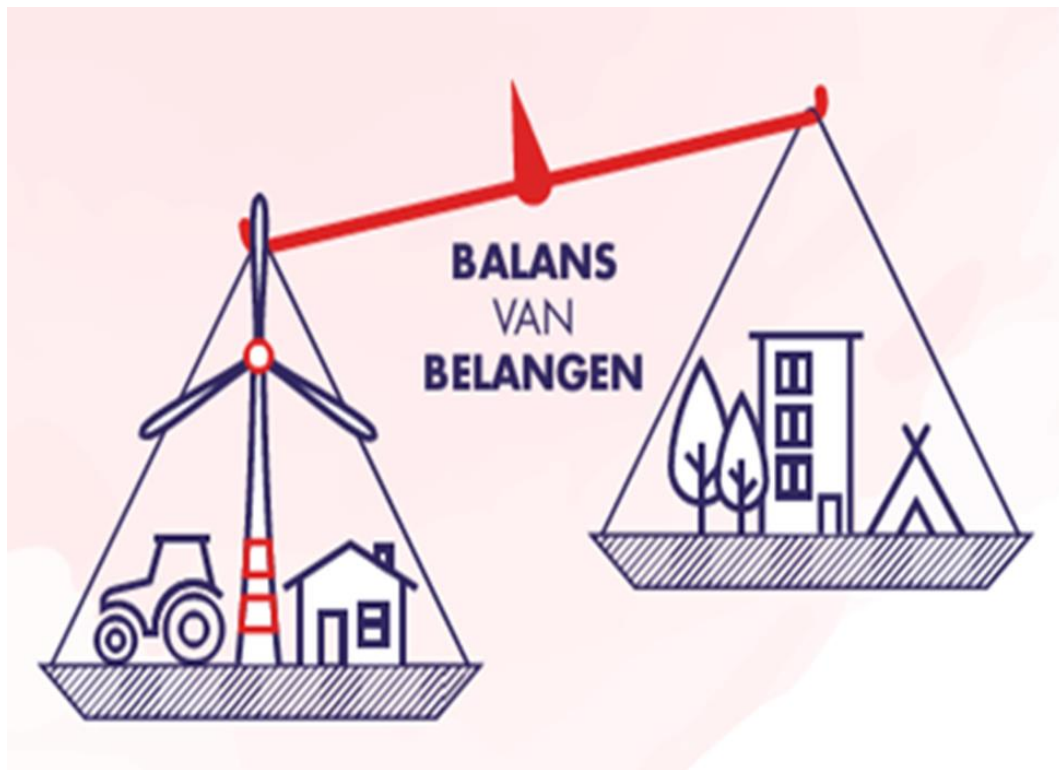

Conclusies en inzichten

- Planhorizon en tussenreferentie 10 jaar
- Verbreden scope van het MER met integrale thema's
- Ambities vertalen in concrete doelstellingen en keuzes
- **Nieuwe werkwijze m.e.r.:**
 - dynamisch m.e.r.-systeem
 - sturingsfilosofie, uitnodigingsplanologie en beleidsregels;
 - milieugebruiksruimte en 'van buiten naar binnen'
 - monitoring, evaluatie en maatregelen achter de hand

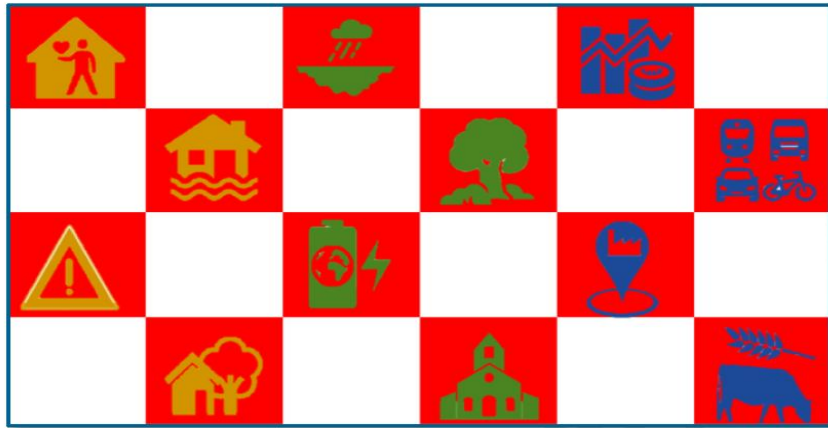
Omgevingsvisie Noord-Brabant R&D

Advies R&D

- Foto's van de leefomgeving, en confrontatie beleid
- Nadenken over de rol van de provincie
- Beoordelingskader afstemmen op ambities en doelen

Omgevingsvisie Noord-Brabant

Ideaalbeeld: alle doelen en ambities zijn gerealiseerd

Huidig beeld: nog niet alle doelen en ambities zijn gerealiseerd

Tussentijdse toets concept - MER:

- Focus op hoofdpogaven: o.a. energietransitie, klimaatadaptatie en natuur
- Ambities voor 2050 en 2030 als tussenstap
- Uitwerken (ruimtelijke) verkenningen in het MER

Omgevingsvisie Katwijk (R&D advies)

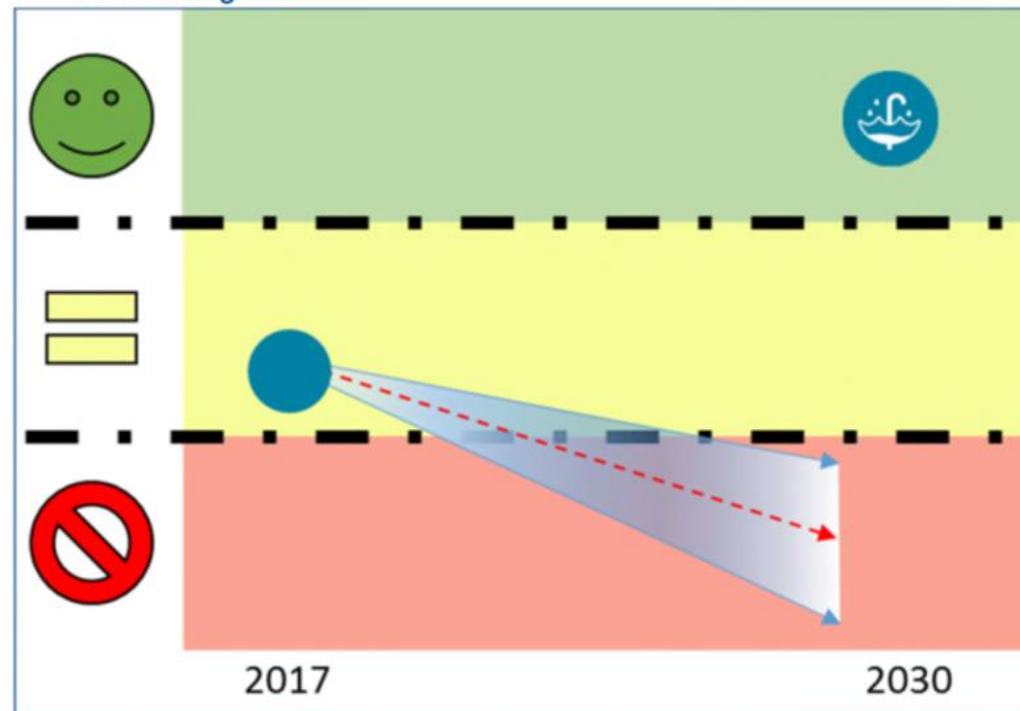
Doel Katwijk:
Integratie ruimtelijk beleid en
kaderstellend besluit

Advies:

- Verken randvoorwaarden en ontwikkelingen
- Concretiseer ambities
- Onderzoek sturingsfilosofie

Omgevingsvisie Katwijk (toetsing)

Klimaatbestendigheid

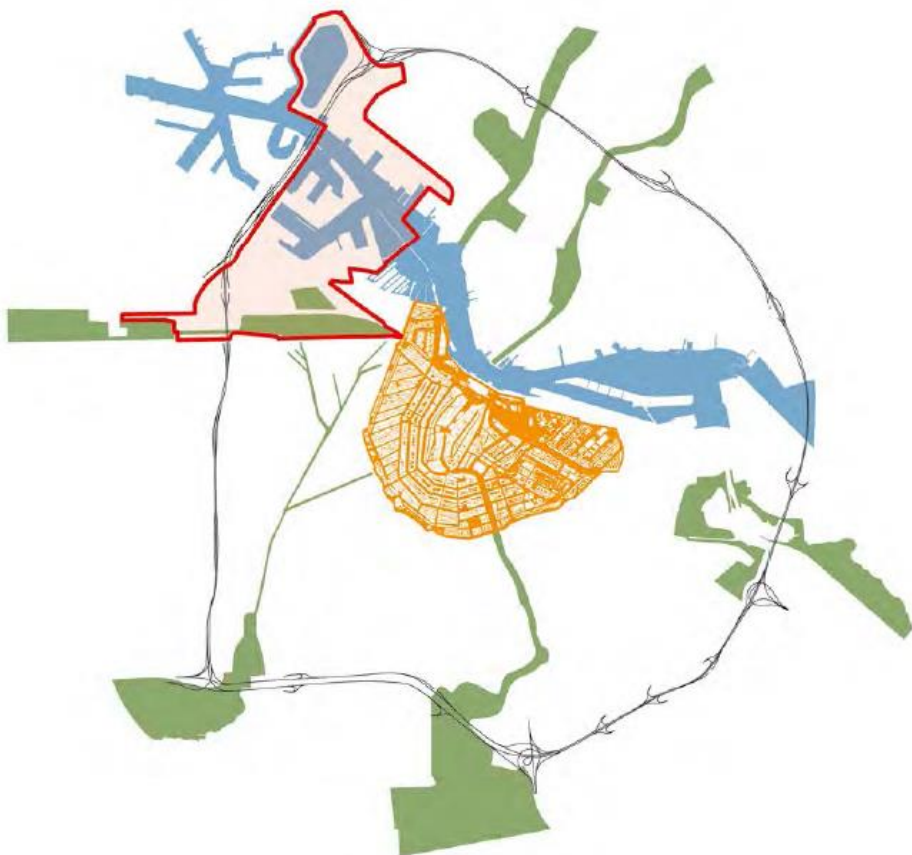
Figuur 6.8: Beoordeling huidige situatie en referentiesituatie doelstelling 2 - klimaatbestendigheid

MER bij de Omgevingsvisie
Onderzoek naar haalbaarheid
van ambities en doelen,
analyse van risico's en kansen

Advies MER:

- Uitwerking in programma's, bewaak integraal karakter
- Monitoringsplan opstellen

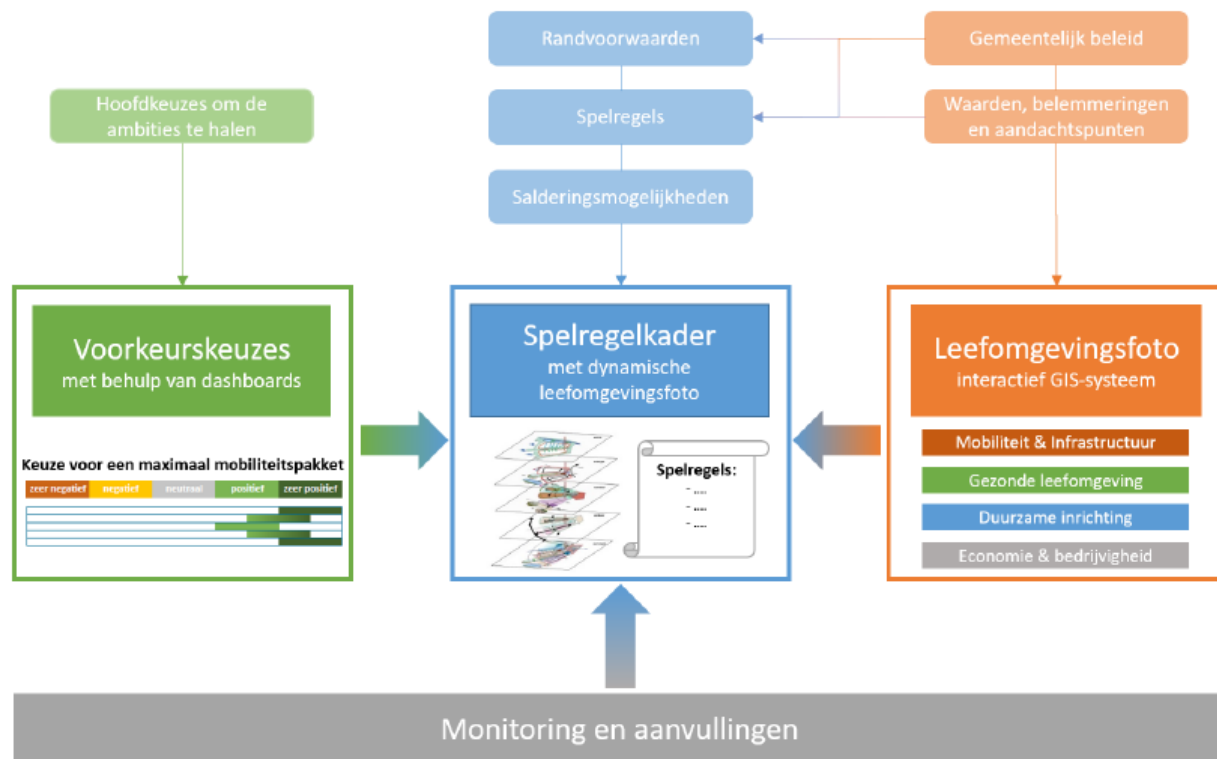
Amsterdam Haven-Stad

Opgave Haven-Stad

- Gebiedstransformatie
- Haven en industrie wordt wonen en werken
- Gefaseerde aanpak
- Hoge ambities
 - Mobiliteit
 - Duurzaamheid
 - Stedelijke kwaliteit
 - Economie

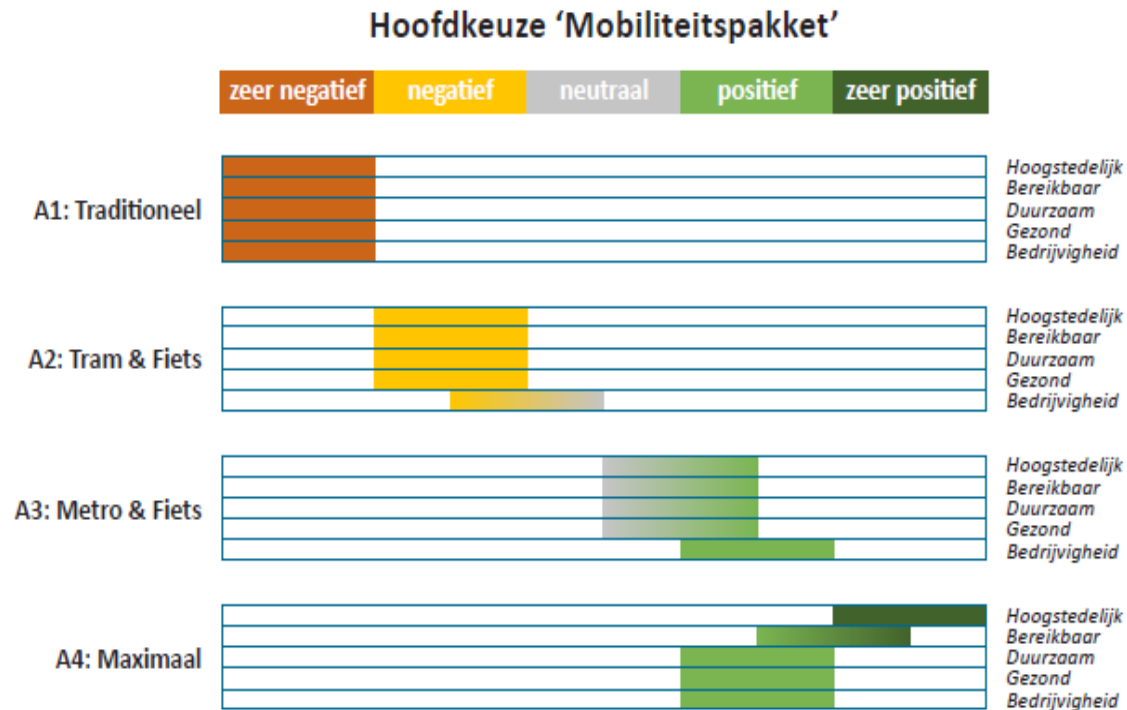
Amsterdam Haven-Stad

MER – Ontwikkelstrategie:

- Leefomgevingsfoto
- Voorkeurskeuzes
- Spelregelkader
- Dashboard
- Dynamisch monitoringssysteem

Amsterdam Haven-Stad

Conclusies:

- Inzet verschillende instrumenten
- Bestuurlijke keuzes onderbouwd
- Monitoring volgt nog, met advies Commissie

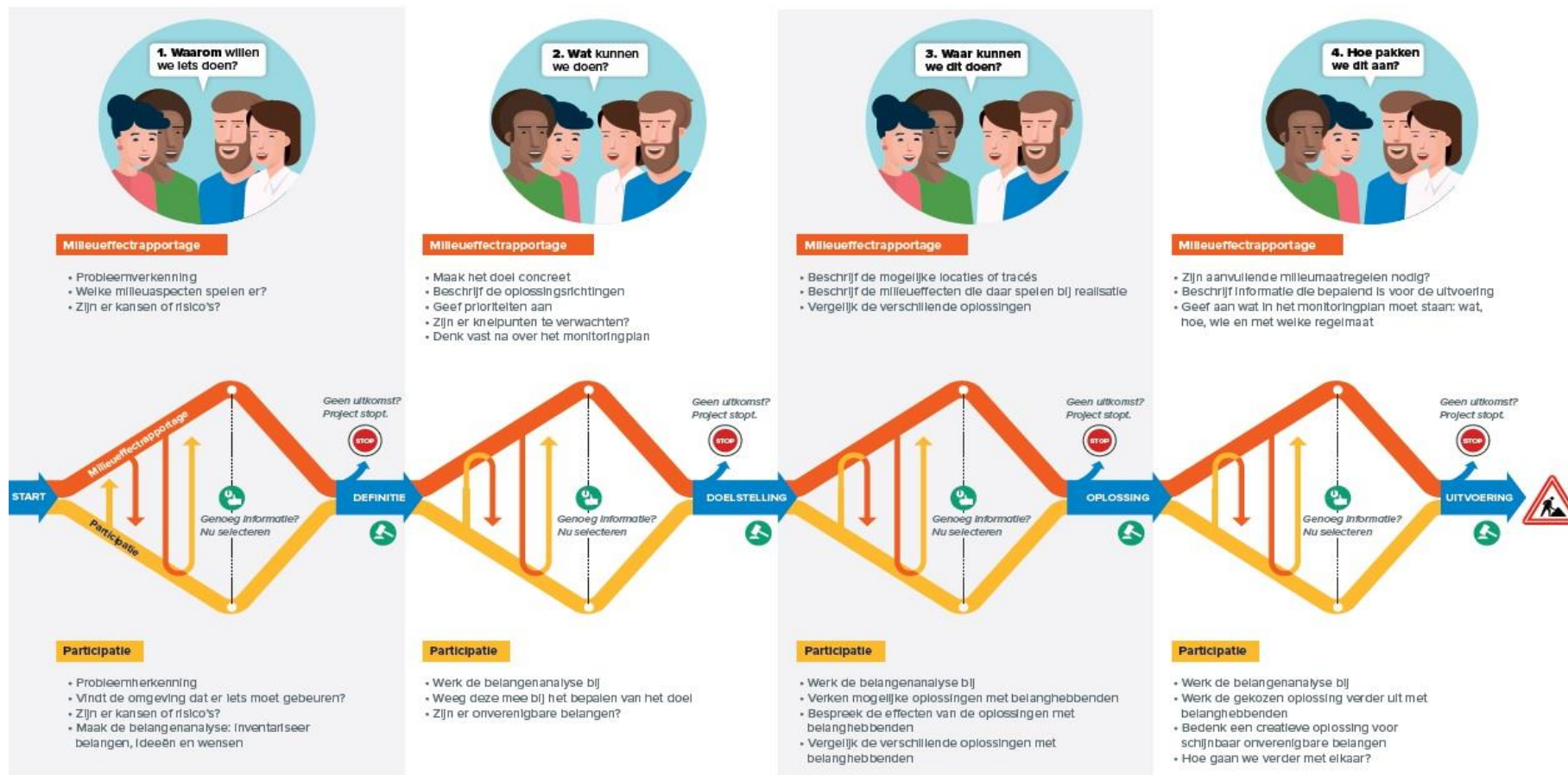
Omgevingsvisie Gelderland

- Plan-MER Omgevingsvisie Gelderland, met co-creatie en milieugeweten (pré-Omgevingswet tijdperk)
- Uitwerking in (deel-)visies
 - Windvisie Gelderland
 - Gelders Plussenbeleid
- Werkwijze vergelijkbaar met omgevingsvisie en programma. ambitie Gelderland om dit ook te doen met woningbouw, bedrijventerreinprogramma en regionale energiestrategieën

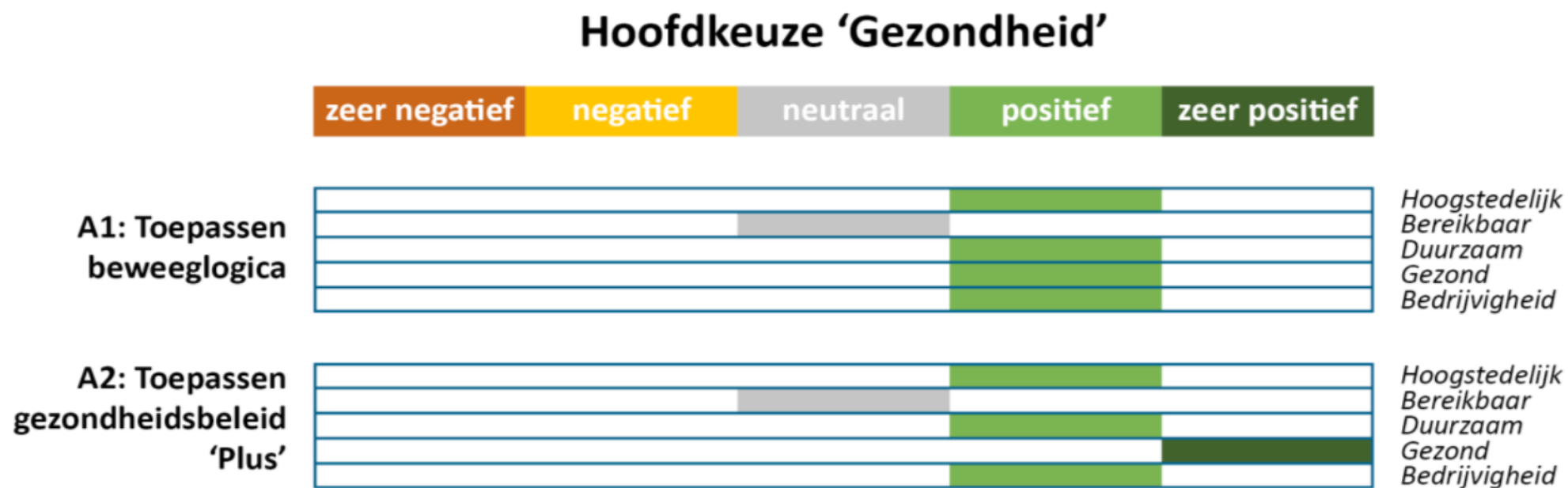
Participatie

Zo verbeter je de leefomgeving met participatie en milieueffectrapportage

Van milieu naar leefomgeving

- Gezondheid (factsheet)
- Ruimtelijke kwaliteit
- Klimaatadaptatie (factsheet)

Economie/welvaart

- Energietransitie (factsheet)
- Duurzaamheid
- Circulair
- Mobiliteit en bereikbaarheid (factsheet)

Maatschappelijke en sociale thema's

- Inclusieve samenleving
- Beleving
- Ontmoeten

